

tiedote 9.10.2012

Karvianjoen vesistön tulevaisuus laajassa tarkastelussa

Karvianjoen vesistön tilan parantaminen toisi alueelle selkeitä taloudellisia ja virkistyksellisiä hyötyjä. Tämä selviää vuosina 2008–2012 toteutetun Karvianjoen tulevaisuustarkastelut -hankkeen tuloksista. Tulokset antavat hyvät lähtökohdat käytännön toimenpiteille ja eri osapuolten väliselle keskustelulle toimenpiteiden alueellisesta kohdentamisesta. Tarkasteluja voidaan pitää kansainvälisestikin harvinaisen kokonaisvaltaisina ja monipuolisina.

Karvianjoen vesistöalue sijaitsee Pohjois-Satakunnassa ulottuen pieneltä osin Etelä-Pohjanmaalle. Vesistö on ekologiselta tilaltaan yksi Suomen huonoimpia vesistöalueita; alueen järvien ja jokien ekologinen tila on pääosin tyydyttävä tai välttävä. Vesienhoidon tavoitteena on hyvä tila ja siksi Karvianjoen vesistössä on suuri tarve vesiensuojelu- ja kunnostustoimenpiteille. KarTuTa-hanke painottui vesistöalueen suurimpien järvien eli Isojärven, Karhijärven ja Karvianjärven kuormituksen, tilan ja toimenpidetarpeen arviointiin.

Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman hankkeen keskeisenä tavoitteena oli tuottaa tietoa realististen tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittämiseksi vesienhoidolle. Hankkeessa olivat mukana keskeiset sidosryhmät, mikä mahdollisti laajan ja monipuolisen keskustelun.

Vesienhoidolle hintalappu

Hankkeessa arvioitiin eri toimenpiteille "hintalappu" eli laskettiin, kuinka paljon yhden fosforikuormituskilon vähentäminen maksaa. Tulosten mukaan maatalouden fosforikilon vähentäminen tulisi halvimmaksi kosteikoilla, noin 300 euroa fosforikiloa kohti, ja kalleimmaksi monivuotisella nurmiviljelyllä, noin 5 000 euroa fosforikiloa kohti. Myös maatalouden optimaalisella lannoituksella voidaan vähentää merkittävästi fosforikuormitusta.

Hankkeessa selvisi, että haja-asutuksen toimenpiteet jätevesien käsittelyn tehostamiseksi ovat kalliita, mutta niillä voidaan tuntuvasti alentaa fosforikuormitusta ja parantaa veden hygieenistä laatua. Kustannustehokkaita vaihtoehtoja ovat hakkuualueiden suojavyöhykkeet ja turvetuotannon toimenpiteet.

Yksittäisillä toimenpiteillä voidaan kuormitusta alentaa kuitenkin enintään noin 5–7 prosenttia. "Ravinnekuormituksen merkittävä alentaminen edellyttää toimenpiteitä useilla sektoreilla", toteaa johtava asiantuntija Mika Marttunen Suomen ympäristökeskuksesta.

Hyvään tilaan ravinnekuormituksen vähentämisellä ja ravintoketjukunnostuksella

Karvianjärvellä hyvän ekologisen tilan saavuttaminen edellyttää fosforikuormituksen vähentämistä noin 30 %:lla ja Karhijärvellä noin 10 %:lla. Molemmissa järvissä on liian tiheä ja vinoutunut kalakanta. Hyvän vesien tilan saavuttaminen edellyttääkin ravinnekuormituksen vähentämisen lisäksi myös särkikalakantojen huomattavaa harventamista. Poistokalastus on toimenpiteenä kustannustehokas. Kalansaaliin mukana poistuvan fosforin hinta jäisi kymmeneen euroihin kiloa kohti.

Kalastus ei kuitenkaan poista tarvetta ulkoisen kuormituksen vähentämiselle, koska se poistaa vain järveen jo tulleita ravinteita. "Järvien ravintoketjun kunnostaminen loisi edellytyksiä osa-aikaiselle

ammattikalastukselle, joten se on paitsi ekologisesti, myös elinkeinotaloudellisesti perusteltua", vanhempi tutkija Ilkka Sammalkorpi SYKEstä huomauttaa.

Isojärvi on hyvässä ekologisessa tilassa, mutta järveen kohdistuva ulkoinen fosforikuormitus on liian suuri. Vähennystarpeeksi arvioitiin noin 20 %, mikä käytännössä edellyttää vesiensuojelutoimenpiteitä koko yläpuolisella valuma-alueella.

Vedenlaadun paranemisen hyödyt virkistyskäytölle laskettiin

Hankkeessa arvioitiin, kuinka vedenlaadun muutos vaikuttaa euromääräisesti virkistysarvoon. Arvioinnin lähtökohdaksi oli oletus, että vedenlaadun muuttuminen muuttaa virkistävyydestä syntyvää hyötyä tai arvoa.

Jos vedenlaatu paranisi nykyisestä eli välttävällä tai tyydyttävällä hyvään ekologiseen tilaan, nostaisi se rantakiinteistöjen laskennallista virkistyskäyttöarvoa keskimäärin 600 euroa vuodessa rantakiinteistöä kohden. Eniten hyötyä, 1 200 euroa vuodessa per rantakiinteistö, syntyi Karvianjärvellä. Koko vesistöalueella rantakiinteistöjen virkistyskäyttöarvo lisääntyisi noin miljoona euroa vuodessa.

Yhteistyössä eteenpäin

Hankkeen tulokset antavat hyvät lähtökohdat eri osapuolten väliselle keskustelulle toimenpiteiden alueellisesta kohdentamisesta ja priorisoinnista. Kyseessä on valtakunnallinen pilottihanke, jossa kehitettyjä ja testattuja menetelmiä voidaan soveltaa myös muualla Suomessa.

Hanke on toteutettu SYKEN ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen yhteistyönä. Hankkeen rahoittivat Varsinais-Suomen ELY-keskus (EAKR-rahoitus), maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö.

Karvianjoki-seminaari: miten vesistö hyvään tilaan?

To 11.10.2012, klo 10.00-15.30,

Noormarkun klubi Laviantie 14, 29600 Noormarkku

Seminaarin ohjelma: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=138601&lan=fi>

Lisätietoja:

- SYKEN julkaisu: "Vesienhoidon vuorovaikutteinen ja kokonaisvaltainen suunnittelu – Yhteenvedo Karvianjoen tulevaisuustarkastelut -hankkeen tuloksista" (Suomen ympäristö 15/2012) (<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=137589&lan=fi>)
- Hankkeen kotisivut (www.ymparisto.fi/syke/kartuta)

Johtava asiantuntija Mika Marttunen
Suomen ympäristökeskus SYKE
etunimi.sukunimi@ymparisto.fi
puh. 0400 469 450

Projektipäällikkö Elina Joensuu
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi
puh. 0295 022 872

Kuormituskysymykset
Tutkija Kati Martinmäki
Suomen ympäristökeskus SYKE,
etunimi.sukunimi@ymparisto.fi
puh. 040 581 3442

Kunnostukseen ja kalastoon liittyvät kysymykset
Vanhempi tutkija Ilkka Sammalkorpi
Suomen ympäristökeskus SYKE
etunimi.sukunimi@ymparisto.fi
puh. 040 588 9931

Vesienhoidon kustannuksiin ja hyötyihin liittyvät kysymykset
Suunnittelija Turo Hjerppe
Suomen ympäristökeskus SYKE
etunimi.sukunimi@ymparisto.fi
puh. 040 505 9293

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013